

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Fauske, 28. april, 2014

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
E-post: postmottak@oed.dep.no

Klage på NVEs vedtak om å gi konsesjon til bygging av Kalvvatnan vindkraftverk i Bindal kommune, Nordland fylke.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Viser til NVEs vedtak datert 31.mars 2014 om å gi Fred. Olsen Renewables AS konsesjon til bygging av Kalvvatnan vindkraftverk i Bindal kommune, Nordland fylke. FNF Nordland vil med dette påklage NVEs vedtak.

Som følge av påskeferieavvikling har vi fått utsatt klagefrist til den 28.april 2014. Det har ikke vært mulig å få den brede forankring i medlemsorganisasjonene som følge av kort klagefrist og påskeavvikling som vi vanligvis prøver på. Uttalelsen er uansett gjort i nært samarbeid med Naturvernforbundet i Nordland og Nord-Trøndelag.

Kort om prosjektet

Kalvvatnan vindkraftverk er lokalisert i Bindal kommune, Nordland fylke. Nettilknytningen av vindkraftverket til eksisterende 300 kV kraftledning berører i tillegg Namsskogan kommune.

Etter NVEs Vurdering er de samlede fordeler ved anlegget større enn ulempene tiltaket medfører. NVE vil derfor gi Fred. Olsen Renewables AS konsesjon i medhold av energiloven § 3-1 for å bygge og drive Kalvvatnan vindkraftverk med tilhørende 132 kV nettilknytning.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Storgt. 39, 8200 Fauske

Tlf: 908 06 146

www.fnf-nett.no/nordland

nordland@fnf-nett.no

Medlemmer i FNF Nordland: Turistforeningene i Nordland, KFUM/ KFUK Speidere på Helgeland, Norges speiderforbund i Salten, Norges Jeger og Fiskeforbund Nordland, Nordland Orienteringskrets, 4H Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, NOF Nordland, Sykklistenes Landsforening Bodø, Salten Naturlag, Leknes Padleklubb, Polarsirkelen Friluftsråd, Ofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd

Det gis konsesjon for en installert effekt på inntil 225 MW, noe som årlig kan gi cirka 600 GWh ny fornybar energiproduksjon.

NVE har i konsesjonen fastsatt en rekke vilkår knyttet til reindrift, kulturminner, iskast, naturmangfold og utarbeidelse av miljø-, transport- og anleggsplan.

FNFs begrunnelse for klagen

Kalvvatnan vindkraftverk med sine 72 vindturbiner, bygg, kraftlinjer og veinett vil endre landskapet fra å fremstå som et relativt inngrepsfritt naturområde for reindrift og friluftsliv til industriområde. Flere høringsparter er negative til prosjektet, og spesielt konfliktskyt fra atkomstveg fra vest. Fylkesmannen i Nordland har fremmet innsigelse ut fra hensynet til landskapsverdier og biologisk mangfold i nedslagsfeltet for den varig verna Urdvollelva, bevaring av inngrepsfrie naturområder og landskapet i fjellområdet vest for Kalvvatnan. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag er kritiske ut i fra landskapsverdier og hekkeplasser for rovdugl og yngleområder for jerv. Miljødirektoratet påpeker mangler ved kunnskapsgrunnlaget og feltundersøkelsene og mener atkomstveg fra vest må tas ut av planen. Riksantikvaren fremmet innsigelse og mener det er et stort potensial for funn av samiske kulturminner innenfor planområdet. Sametinget og Områdestyrene i Nordland og Nord-Trøndelag har fremmet innsigelse til prosjektet. De berørte reinbeitedistriktene mener en etablering av Kalvvatnan vindkraftverk vil gi store negative virkninger for reindriften i området.

Arealbeslag, støy og de visuelle virkningene vil totalt forringe og ødelegge Kalvvatnan som naturområde for naturglede og friluftsliv. Friluftsliv og naturopplevelser er nært knyttet til inngrepsfri natur, ro og stillhet. Inngrep av denne dimensjonen, støy og forstyrrelser, varsling om farene ved ferdsel (f.eks. iskasting) er i strid med all fagkunnskap om fascinasjon og attraksjon for friluftsliv. I konsekvensutredningen taler også mange argumenter mot utbygging. Det blir få steder i Bindalsnaturen en nå kan ferdes uten å møte naturinngrep.

NVE har i sin begrunnelse lagt vekt på at planområdet for Kalvvatnan vindkraftverk er lokalisert i et område og i en region som allerede er berørt av tekniske inngrep gjennom utbygging av vannkraft, vegutbygging og kraftledninger. NVE mener derfor at området egner seg for enda mer utbygging, i dette tilfellet et stort vindkraftverk med 72 vindturbiner ved Kalvvatnan. FNF vil igjen minne om at slike vurderinger kan være i strid med Naturmangfoldlovens bestemmelser om den samlede belastningen. Det ikke lenger slik at når et område først preges av, eller er punktert som følge av eksisterende utbygginger, så er det da fritt fram for ytterligere inngrep. NVE's vedtak og tolkning av naturmangfoldloven § 10 er etter vårt skjønn ikke tilfredsstillende vurdert. Bestemmelsene i Naturmangfoldloven om sumvirkninger og samla belastning (Nml § 10) er slik å forstå at når naturverdier er forringet som følge av inngrep, skal en være særlig varsom med nye inngrep som forringer restverdiene ytterligere. Det er desto viktigere at det er gjort grundigere vurderinger av den samlede belastningen på naturmangfoldet, landskap, friluftsliv og reindrift og at all oppdatert kunnskap legges til grunn. Også fremtidige og planlagte inngrep skal legges til grunn, men dette kommer ikke frem i vedtaket

De viktigste negative virkningene av tiltaket er etter NVEs vurdering knyttet til reindrift. Til tross for at reindriften negative syn på prosjektet, samt at NVE uttrykker en usikkerhet på

hvordan reinen vil ta i bruk området etter en eventuell utbygging, mener NVE at en utbygging er forenlig med fortsatt reindrift;

”Etter NVEs vurdering vil eventuelle virkninger av vindkraftverket først og fremst være knyttet til anleggsfasen, og menneskelig aktivitet i form av drift/vedlikeholdsarbeid og økt grad av friluftsliv. Selv om virkningene for reindrift vektlegges, er virkningene etter NVEs vurdering ikke av et slikt omfang at konsesjonssøknaden bør avslås.”

Her konkluderer NVE på sviktende eller i beste fall på et mangelfullt kunnskapsgrunnlag, og føyer seg inn i rekken av de påpekinger Riksrevisjonen nylig har gjort når det gjelder konsesjonsbehandlninga.

Reindriftens negative syn og innsigelser på prosjektet er en tydelig indikasjon på at belastningen på naturen vil bli stor dersom prosjektet realiseres.

NVE mener videre at det vil bli økt aktivitet i form av friluftsliv. FNF mener dette er noe ukritisk og feilaktig vurdering. Etablering av et vindkraftverk vil ødelegge de kvalitetene som er viktigst, som stillhet og inngrepsfri natur, og området vil ikke være like attraktivt for utøvelse av friluftsliv. Vi er enige med NVE at veier kan føre til økt ferdsel, også motorisert ferdsel.

En omstridt del av utbyggingsprosjektet har vært anleggsvei og alternativer til ny adkomstvei. NVE legger særlig vekt på andre næringsaktørers ønske om å få bygget en vei, som skal kunne forlenges og benyttes til gruvedrift og ytterligere inngrep og aktivitet i et allerede sterkt belastet område for reindrift, friluftsliv og naturverdier. Naturmangfoldlovens § 10 om vurdering samla belastning gjelder også fremtidige og planlagte inngrep, men dette forholdet blir ikke behandlet. Etter vår oppfatning er veien fra Bindal unødvendig, da det er adkomst fra Trøndelag. Ny adkomstvei påfører natur, reindrift og friluftsliv ytterligere belastning.

”NVE mener at atkomstvei fra Namsskogan for turbintransport og veg fra Bindal (Urdvolla) med lavere standard for personelltransport, er den beste samfunnsøkonomiske løsningen blant annet fordi dette alternativet kan utløse betydelige nyttevirkinger utover de økonomiske virkningene av vindkraftverket alene. NVE vektlegger i denne sammenheng at Bindal kommune og næringslivet har betalingsvillighet til å dekke merkostnaden for en slik løsning og at denne løsningen har bred lokal- og regionalpolitisk oppslutning.”

Den planlagte veitraséen fra Urdvolla og fram til vindkraftverket er totalt ca. 22 km lang og mesteparten av veien vil gå over snaufjell. Utbygger mener bygging av den nye veien vil på noen års sikt kunne føre til at det blir både gullgruvedrift og utnyttelse av kalksteinsforekomster i Bindal. I begrunnelsen for vedtaket vektlegger NVE utbyggers argumentasjon og tillater dermed vegbygging som er tiltenkt å være til nytte for et helt annet formål enn fornybar kraft. Det tas lite hensyn til at dette vil kunne øke belastningen på natur- og landskapsverdien og reindriften, og helt i strid med bestemmelsene i naturmangfoldloven § 10. Vi mener det er urimelig at NVE vektlegger andre formål enn kraftproduksjon i så betydelig grad. Det kommer heller ikke i klartekst frem hvem som finansierer vegen.

Spørsmålet om nye naturinngrep for gruvedrift er en stor sak som krever konsekvensutredning. Det blir derfor feil på et så luftig grunnlag å blande denne saken inn i konsesjonssaken for vindkraftverket.

FNF mener det er feil å tildele konsesjoner til vind- og vannkraftverk i stor skala uten at det er foretatt nasjonal kartlegginger for en kunnskapsbasert forvaltning og helhetlig energiplaner. Med dette på plass kunne de minst konfliktfylte prosjektene prioriteres uten lang saksbehandlingstid og mer forutsigbarhet. Etter dagens praksis blir resultatet lang saksbehandlingstid, høyt konfliktnivå og usikkerhet og det må fastsettes en masse vilkår, som Kalvvatnan og den omstridte atkomstvegen er et praktksempel på. Dette bekreftes gjennom Riksrevisjonens undersøkelse som viser at det mangler grunnleggende kunnskap om blant annet biologisk mangfold. Riksrevisjonen peker på at målrettet innsats for å styrke denne kunnskapen kan bidra til mer effektive konsesjonsprosesser. I dag er det manglende tiltak for å sikre at fornybar energiproduksjon skal benyttes til klimagassreduksjon og utfasing av fossil energi.

Vi mener videre at det er unødvendig å tillate utbygging i en tid der det stilles spørsmålstegn ved lønnsomheten ved etablering av vindkraftverk i Norge. Vi mener at utbyggingsprosjekter av vindkraftverk må legges på is så lenge det ikke er forutsetninger og vilje til å bygge ut. I dag er det gitt konsesjon til langt mer kraft enn målet for el-sertifikatordningen på 13,2 TWh for Norge. Likevel ser vi at kun en liten andel av konsesjonene er blitt bygget ut. De fleste konsesjoner som har blitt tildelt de siste årene har ikke blitt utnyttet på grunn av liten lønnsomhet og lave kraftpriser, og framtidsutsiktene viser at de lave kraftprisene vil vedvare i mange år. Det faller også på sin egen urimelig å legge til rette for så store naturinngrep og kraftproduksjon i et fylke med et kraftoverskudd på over 40 prosent. En problemstilling som kommer frem gjennom Statnetts nettutviklingsplan er også hvordan det store kraftoverskuddet som forventes å øke de kommende årene, skal transporteres ut av regionen.

Prisene på energi faller og interessen for sparing og energifrigjøring stopper opp. Små og store kraftselskap sliter økonomisk. Den største flaskehalsen for fornybarsatsinga i Nord-Norge er manglende etterspørsel etter fornybar energi, viser sektoranalysen Næringsdepartementet har utarbeidet. Vi har derfor god tid til å finne de minst konfliktfylte områdene til fornybarsatsinga i forhold til natur, landskap, reindrift og friluftsliv og folkehelse.

Kraftutbyggingen i Kalvvatnan gir ikke bidrag til å løse klimatrusselen verken lokalt eller globalt. Heller ingen andre samfunnshensyn tilsier at vi trenger vindkraftutbygging i dette området i overskuelig framtid.

Konklusjon

FNF mener NVE's vurdering og tolkning av naturmangfoldloven § 10 ikke er tilfredsstillende. Veggen fra vest er unødvendig og en utgjør en for stor potensiell miljøtrussel enn hva avbøtende tiltak kan rette opp i. Spørsmålet om nye naturinngrep for gruvedrift er en stor sak som krever konsekvensutredning. Det blir derfor feil på et så luftig grunnlag å blande denne saken inn i konsesjonssaken for vindkraftverket. Vi mener videre det er unødvendig å tillate utbygging på nåværende tidspunkt, jfr. lønnsomhet, nettkapasitet, kraftpriser, kunnskapsgrunnlaget og samla belastning.

FNF påklager med dette NVEs vedtak om å gi konsesjon til Kalvvatnan vindkraftverk.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Daglig leder

Kopi til

Bindal kommune
Nordland fylkeskommune, Plan og miljø
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelingen og reindrift
Sametinget
Friluftslivets fellesorganisasjon
Norges Naturvernforbund

